

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

Регионална инспекция по околната среда и водите-Стара Загора

УТВЪРЖДАВАМ:

МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
(НОНА КАРАДЖОВА)

ЗАДАНИЕ

**ЗА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПОДДЪРЖАН
РЕЗЕРВАТ „БАЛАБАНА”**

СТАРА ЗАГОРА, Февруари, 2013г.

Настоящото задание се изработва на основание:

1. Чл.58(3) от Закона за *защитените територии*- ДВ бр. 133 от 11 ноември 1998 г.
2. Чл.11(1) от Наредбата за *разработване на планове за управление на защитени територии* - ДВ бр. 13 от 15 февруари 2000 г.
3. Писмо с изх. № 05-08-6864 от 10.11.2011 г. на Министерство на околната среда и водите, с което се съгласува намерението на РИОСВ-Стара Загора за възлагане и финансиране на актуализирането на план за управление на поддържан резерват "Балабана".

ПРЕДМЕТ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Да се разработи план за управление на поддържан резерват „Балабана”.

Предмет на плана за управление на поддържан резерват „Балабана” в неговите граници съгласно заповеди № 2676 от 21.12.1960г на ГУГ за обявяване на резервата и № РД – 57 от 30.01.2008 г на МОСВ за актуализация на площта са :

- земите, горите и водните площи, с обща площ 76,984 ха;
- типове екосистеми и местообитания, видовете от флората и фауната;
- дейностите, свързани с поддържане, възстановяване и ползване на природните ресурси;
- предписанията, мерките и дейностите за управление на защитената територия съобразно поставените цели за период от 10 г.

Предмет на обследване за влияние върху ПР „Балабана” са и дейностите, осъществявани в прилежащите му територии, съгласно настоящото задание.

Не са предмет на плана предписания и мерки за обекти и дейности извън границите на поддържания резерват и прилежащите му територии.

За краткост по-надолу поддържан резерват „Балабана” ще бъде наричан “резервата”.

СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПЛАНА

При изготвянето на плана за управление изпълнителите да се придържат към основните изисквания, посочени в тази част на заданието, по отношение на:

- обема и вида на обследванията;
- оценките;
- насоките за въвеждане на допълнителни режими и норми;
- насоките за функционално зониране;
- формата и съдържанието на плана за управление;

I. ЗАГЛАВНА СТРАНИЦА - включва:

Заглавие: План за управление на поддържан резерват „Балабана”;

Управляваща организация– лого и име на Министерството на околната среда и водите и лого и име на Регионална инспекция по околната среда и водите - Стара Загора, лица, адреси, телефони, електронна поща, за контакти с тях.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ПУ

III. РЕЧНИК - специфични думи и съкращения, употребени в ПУ.

IV. РЕЗЮМЕ - Да се представи резюме на ПУ в рамките до 3 страници, включващо: от Част 1 - основни характеристики и оценки; от Част 2 - главни цели и заплахи; от Част 3 - зониране; от Част 4 - приоритетни и програмни проекти.

ЧАСТ 0: ВЪВЕДЕНИЕ

0.1. ОСНОВИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА.

- Да се посочат основанията за разработване на плана за управление, произтичащи от:
- Закона за защитените територии - обн. в ДВ бр.133 от 11.11.1998 г.,
  - Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии - обн. ДВ бр. 13 от 15.02.2000 г;
  - Договор за възлагане за изготвяне на План за управление на поддържан резерват „Балабана” между изпълнител и Регионалната инспекция по околната среда и водите-Стара Загора;
  - Настоящото задание.

0.2. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ. УЧАСТНИЦИ, ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНЯ.

0.2.1. Планът за управление се разработва от колектив от експерти в съответните области, в който е задължително участието на биолог и лесовъд.

0.2.2. Да се опише процеса на изготвяне на плана за управление - основните етапи и всички участници и заинтересовани страни- РИОСВ, ТП – ДГС/ДЛС, общини, институции, НПО и др.

0.2.3. Да се опишат проведените работни срещи, консултации, обществени обсъждания с участието на заинтересованите държавни органи и институции, научни, обществени и неправителствени организации.

0.2.4. Да се дадат резултатите от задължителното обществено обсъждане.

0.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОСОБЕНОСТИ НА ПЛАНА.

Да се представи същността и предназначението на Плана, като инструмент за управление на ЗТ, както и неговите особености, свързани с целите на природозащитата, регионалното развитие, баланса на интересите и координация на институциите и други заинтересовани лица, към които е насочен.

0.3.1. Да се опише предназначението на Плана, от гледна точка на:

0.3.1.1. Опазване на флористичното и фаунистично разнообразие, както и на взаимосвързаните с тях специфични ландшафтни и екосистемни условия;

0.3.1.2. Перспективите за природосъобразно управление и оценката за научната и образователна стойност на защитената територия;

0.3.1.3. Осигуряване на база от данни за поддържан резерват „Балабана” и набелязване на мониторингови схеми за нейното допълване;

0.3.2. Да се дадат главните особености на Плана, отчитащи спецификата на резерватната територия. Да се имат предвид:

0.3.2.1. Локалните биотични и абиотични условия;

0.3.2.2. Местните социално-икономически и културни условия;

0.3.2.3. Значението на резерватната територия за формирането на цялостен природен комплекс заедно със съседната защитена местност (бивша буферна зона) и други прилежащи територии;

0.3.2.4. Създаване на възможности за екологично образование и природозащитно поведение за различни възрастови групи;

0.3.2.5. Особеност на плана за управление е необходимостта от идентифициране на всички потенциални заплахи, произтичащи от близостта до обработваеми земи/ гори и лесен достъп/ недостъпност до резервата и необходимостта от преодоляването им с цел недопускането на негативни необратими промени в състоянието му.

ЧАСТ 1: ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА ПР „БАЛАБАНА”

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Представя се основната изходна информация, отнасяща се до дадености и особености на ЗТ във физико-географски, исторически, биологически, правен и социален аспект. Да се посочат всички известни на съставителите източници на допълнителна информация.

1.0. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ГРАНИЦИ

1.0.1. Да се опише местоположението на резервата според физикогеографското райониране, административното деление, както и близки селищни образувания, градове, села и особености.

1.0.2. Да се приложи обзорна едромасщабна карта с неговото разположение;

1.0.3. Да се опишат границите на резервата съгласно заповедта за обявяване, като за основа се ползват актуалните данни от кадастралната карта за землището на гр.Елхово, общ.Елхово.

1.0.4. Да се приложи карта в подходящ мащаб, включваща площта предмет на планиране, както и свързаните с нея защитена местност (бивша буферна зона) “Птиците” и др. прилежащи територии с обща информация за тях и връзките на резервата със съседни населени места, селищни образувания, обекти и съоръжения, пътна мрежа и маршрути, други защитени територии и зони, обекти на туризма - хижи, заслони, съоръжения и маршрути, основни водни площи, съседни областни, общински и землищни граници.

1.0.5. Да се приложи ортофото карта с нанесени граници на защитената територия.

1.0.6. При констатиране несъответствия установени при теренните проучвания между кадастралната карта и действителното положение на терена, те да се представят в списък, вкл. и в цифров вид.

1.0.7. Да се приложи карта с границите и номерата на кадастралните/ поземлени имоти.

1.1. ПЛОЩ

1.1.1. Да се посочи площта на защитената територия по заповедта за обявяване и действителната площ към момента съгласно кадастралната карта.

1.1.2. Да се посочат историческите причини за нейното изменение и коригиране, вкл. актуализиране в резултат на съвременни прецизни замервания.

1.2. ФОНДОВА И АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

Да се опише фондовата и административната принадлежност на защитената територия.

1.3. ЗАКОНОВ СТАТУТ

1.3.1. Да се направи исторически преглед на статута и предназначението на територията в миналото.

1.3.2. Да се направи кратък преглед на причините и стъпките за обявяването на защитената територия.

1.3.3. Да се опише законовия статут на резервата, произтичащ от Закона за защитените територии, Закона за биологичното разнообразие, Закона за лечебните растения, Закона за устройство на територията, Закона за водите, Закона за държавната собственост, Закона за лова и опазване на дивеча и др. закони и подзаконовни нормативни актове.

1.4. СОБСТВЕНОСТ

Да се посочат конкретните правни основания, произтичащи от Конституцията, Закон за държавната собственост и ЗЗТ за определяне на собствеността върху горите и земите в границите на ЗТ.

1.5. УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА

1.5.1 Организационна структура и администрация

Да се опишат институциите, които управляват резервата и техните основни функции.

1.5.2. Персонал-функции

Да се посочи общия брой на персонала на РИОСВ –Стара Загора и разпределението му по длъжности и основни функции във връзка с управлението, стопанисването и контрола на ЗТ.

1.5.3. Материално-техническо обезпечаване

Да се приложи списък на материално - техническото обезпечаване на РИОСВ – Стара Загора във връзка с управлението на резервата (напр. офис оборудване; транспортни средства - вид, брой; комуникационни връзки - вид, брой; оборудване за работа на терен; друго.)

Да се представи информация по източници на финансиране - държавен бюджет, ПУДООС и други, изразходвани за периода от 2002 до 2012 г. за дейности, оборудване и др.

1.6. СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРОЕКТНИ РАЗРАБОТКИ

Да се опишат минали и настоящи проектни разработки и дейности, свързани с поддържане, строителство, ползване на ресурси и др. на територията на ЗТ (устройствен проект, общински териториално-устройствени планове и др. мероприятия.).

1.7. СЪЩЕСТВУВАЩО ФУНКЦИОНАЛНО ЗОНИРАНЕ И РЕЖИМИ НА ОБЕКТА

1.7.1. Да се опишат зоните и режимите съгласно утвърдени проекти, отнасящи се до защитената територия. Да се приложи Карта на съществуващото функционално зонироване и режими в подходящ мащаб.

1.7.2. Функционалното зонироване и режима на зоните да се опишат и отразят с площ и процентно участие спрямо общата площ на резервата.

1.7.3. Да се даде информация за наличие на определени режими, произтичащи от законови и подзаконовни нормативни актове.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА АБИОТИЧНИТЕ ФАКТОРИ

За характеристиката на абиотичните фактори да се използват актуални данни от проучванията и резултатите, както и други литературни и картни източници.

1.8. КЛИМАТ

1.8.1. Фактори за формиране на местния климат

Местоположение на резервата според климатичното райониране на България и фактори за формиране на местния климат - да се опишат характерните климатични отклонения, обуславящи местния климат и факторите които му влияят- надморска височина, релеф, изложение, хидрология, лесистост и др. Да се използват данни от НИХМ;

1.8.2. Елементи на климата

Да се направи кратко описание на климатичната област и да се представят в подходящ табличен и графичен вид климатичните условия, с данни за елементите на климата в района:

- температура на въздуха – ср. месечни, ср. годишна, амплитуди и др.;
- валежи – годишна сума, месечно разпределение и др.;
- влажност на въздуха;
- снежната покривка - дебелина и продължителност на снегозадържане и др.;
- вятър – средна скорост, максимална скорост, преобладаваща посока и др.;
- слънчево греење;
- вегетационен период - брой дни с температура над 10°C, начало и край;

1.9. ГЕОЛОГИЯ И ГЕОМОРФОЛОГИЯ

1.9.1. Геоложки строеж

Да се опишат по налични литературни и картни източници: основната скала и преобладаващите морфоструктури и съставлящите ги скални формации, мезоформите на съвременния релеф с необходимите морфометрични показатели, като:

- средна и абсолютна надморска височина;
- наклони и изложение;
- разчленение на релефа;
- други.

1.9.2. Геоморфология на релефа

1.9.2.1. Да се опише принадлежността на територията спрямо геоморфоложкото деление на страната.

1.9.2.2. Да се характеризират всички налични форми на съвременния релеф и характерни релефоизменящи процеси:

- речно-ерозионни: речни тераси, меандри, старици;
- денудационно-ерозионни: ерозионни бразди, ровини, долове;
- денудационно-гравитационни: срутища, свлачища;
- антропогенни: ускорена ерозия, кариерна, пътностроителна и др. стопанска дейност;

1.9.2.3. Да се представят в приложение карта релефа в подходящ мащаб.

1.10. ХИДРОЛОГИЯ И ХИДРОБИОЛОГИЯ

1.10.1. Хидроложки условия на територията на резервата

1.10.1.1. При наличие да се представи основна хидроложка, хидрографска и хидробиологична характеристика, на водните ресурси, включваща: водни течения на територията на резервата; гъстота на речната мрежа по литературни данни. Фактори,

влияещи на водния режим и динамиката на водните количества и средногодишен баланс на отделните водни течения и общо за ЗТ.

1.10.1.2. Хидрографската мрежа да се илюстрира с Карта в подходящ мащаб, на която да се покажат, при наличие, и съществуващи хидротехнически съоръжения.

1.11. ПОЧВИ

1.11.1. Разпространение и характеристика на почвите

Определение, генезис и разпространение на основните типове и видове почви в района на обекта.

1.11.2. Почвени процеси

1.11.2.1. Да се посочат и опишат местата с установени ерозионни процеси (при наличие) – вид, степен и др.

1.11.2.3. Да се представи Карта на почвите в подходящ мащаб, в която да се отразят степените на ерозионните процеси, противоерозионните съоръжения, ако има такива и местата с повърхностно преовлажняване.

БИОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

За биологичната характеристика да се използват актуалните данни от проучванията в процеса на разработване на Плана, както и съществуващи резултати от минали проучвания, списъци и данни, като основа за сравнителен анализ и оценки.

1.12. ЕКОСИСТЕМИ И БИОТОПИ

1.12.1. Биологична характеристика - да се извърши на видово и екосистемно ниво.

1.12.1.1. Да се опишат основните типове биотопи на територията на резервата.

1.12.1.2. Да се представят данните от проекта на дирекция „НСЗП“, „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове–фаза I” за ПР „Балабана”.

1.12.1.3. Да се направи преглед на литературните данни за минали проучвания на видовете и екосистемите в резерватната територия.

1.12.1.4. Да се анализира съвременното състояние на екосистемите и промените настъпили в исторически план.

1.13. РАСТИТЕЛНОСТ

1.13.1. Класификация на растителността

1.13.1.1. Да се инвентаризират растителните съобщества на територията на резервата и прилежащата му територия. Резултатите да се представят като класификация на съобществата, описание на класифицираните единици и площно разпределение.

1.13.1.2. Да се представи в приложение Карта на растителността на резервата и прилежащата му територия в подходящ мащаб.

1.13.2. Характеристика на горскодървесна растителност

1.13.2.1. Да се направи исторически преглед за управлението и ползването на горите в резервата и предходни управленски действия.

1.13.2.2. Събиране и обработка на данни.

На събиране на данни подлежи цялата територия на поддържан резерват „Балабана”.

Да се отразят върху картите на резервата границите на всички територии представляващи гори по смисъла на Закона за горите, независимо от това дали са отбелязани в кадастралната карта или КВС; незалесените горски площи, отразени в КВС като „горски територии“ и неотразени досега в горските карти. (актуалното състояние на територията)

1.13.2.3. Теренни проучвания.

Определяне на характеристиките на резервата чрез проучвания в следните основни направления:

А. Проучвания за здравословното състояние на горскодървесната растителност

За лесопатологично обследване и оценка на здравословното състояние на дърветата и насажденията да се ползва Наредба № 12 от 16.12.2011 Дв. Бр. 2/2012 г. за защита на горските територии от вредители, болести и други повреди и приложение № 7 на Наредба № 6 от 05.02.2004г за устройство на горите и земите от горския фонд.

За всяко насаждение да се опишат вида, степента и процента на констатираните повреди. Да се приложи списък на насажденията, засегнати от болести и вредители.

При констатиране на повреди по насажденията и културите, причинени от биотични и абиотични фактори, да се представят по подотдели, засегнатите гори и видовете повреди.

Б. Инвентаризация на горскодървесната растителност:

- *Разделяне на площта на отдели*

За удобство и приемственост, при възможност да се запази досегашната номерация на отделите. При дублиране на номерата, да се използва номера над 1000 за отделите (например 213 става 10213). Когато номера на отдела се различава от този в заповедта за обявяването на резервата, на картите и в таксационните описания в скоби да се поставя номера по заповед.

- *Таксиране на горските площи*

Нови подотдели да се обособяват при промяна на таксационните елементи, следствие на биотични и абиотични фактори.

На залесените площи да се определят следните таксационни елементи по дървесни видове: произход, участие в състава, възраст, пълнота, височина, бонитет, диаметър, строеж, форма на склопа, състояние, дървесен запас, възобновяване, и др.

На таксационното описание, в числител да се отрази склопеността, а в знаменател - пълнотата на насажденията и културите, определена по кръгова площ.

При таксирането, особено внимание да се обърне на точното описание на подраста, подлеса, храстите и тревната покривка.

Стъбленият запас да се определи по окомерна пълнота (склопеност) и растежни таблици, посочени в Наредба №6, като при добра видимост, пълнотата задължително се контролира по кръгова площ, която да се записва в знаменател под склопеността.

Определянето на запаса да стане с пълно клупиране или с пробни ленти.

Да се приложи списък на насажденията, чийто запас е определен чрез пълно клупиране и по математико-статистически методи.

В таксационните описания, запасът да се посочи с клони.

- *Пробни площи*

В характерни за резервата насаждения да се заложат определен брой постоянни или временни пробни площи за проследяване хода на растежа и производителността им. Дърветата да се номерират на височина 1,30м и диаметъра се измерва с точност 1 см. Ако има залагани преди пробни площи, същите се измерват отново и резултатите се съпоставят и анализират. Постоянните пробни площи (ППП) да се отделят в самостоятелни подотдели, номерират се и се означават на картите. Данните от измерванията да се представят в т. нар. “Досие на ППП”.

1.13.2.4. Въз основа на теренни проучвания да се направи характеристика на горско-дървесната растителност по основни таксационни показатели (дървесен вид, възраст, произход, участие, пълнота, покритие, височина, строеж, форма на склопа, бонитет) по площи и процентното им съотношение за нуждите на управление на резервата.

Изготвят се:

Таблицы за характеризирание на природните условия:

- Разпределение на площта по средна надморска височина (през 50м);
- Разпределение на площта по наклон на терена (равно, полегато, наклонено, стръмно, мн. стръмно);
- Разпределение на площта според изложението на терена;
- За средните температурни данни по климатични райони и горскорастителни пояси;
- За разпределение на средните месечни суми на валежите
- Разпределение на площта по типове и подтипове почви;
- Разпределение на площта по дълбочина на почвата (плитка, ср. Дълбока, дълбока, мн. Дълбока);
- Разпределение на площта по вид и степен на ерозия;
- За съдържанието на хумус, общ азот и физическата глина по подтипове почви и хоризонти – в %;
- Разпределение на площта по видове гора;
- Разпределение на площта и запаса на насажденията според вида и степента на повреденост по дървесни видове от различните биотични и абиотични фактори;

Таблицы за таксационни характеристики – по видове гори

- Разпределение на площта по вид на земите;
- Разпределение на залесената площ и на запаса по класове на възраст при сегашната и предишната инвентаризация
- Разпределение на залесената площ , общия запас и средния прираст по класове (с подкласове) на възраст;
- Разпределение на залесената площ:
  - по дървесни видове и класове на възраст;
  - по видове насаждения и бонитети;
  - по класове на възраст и бонитети;
  - по класове на възраст и пълнота;
- Разпределение на запаса:
  - дървесни видове и класове на възраст;
  - по класове на възраст и бонитети

Да се изработят таксационни описания.

Да се изработят карти, в подходящи мащаби:

- на типовете месторастения;
- на видове гора;
- на видовете насаждения;
- на здравословното състояние на насажденията;

Отчетни форми на горските територии – 1.2.3.4.5.6.7.ГФ:

1.14. ФЛОРА

Да се направи проучване, анализ и представяне на флористичния състав чрез:

- теренни проучвания и инвентаризация на флористичният състав. За консервационно значимите видове да се представи площна или друга подходяща характеристика на техните местообитания и при необходимост - популационни характеристики, ако са от значение за тяхното опазване;
- съставяне на списъци по литературни източници за допълване данните на флористичния състав.
- да се посочат отрицателно действащи фактори (вкл. и териториално, ако е необходимо) и препоръки за опазване на флористичните видове.
- да се посочат аргументирано видовете, които трябва да бъдат обект на специални мерки и причините за това;
- да се опишат установените пропуски в познанията;
- да се представи обобщена информация за: богатство на таксоните, общ брой на видовете, общ брой и разпределение на видовете с природозащитен статус.
- да се дадат в Приложение списъци с установените видове.

1.14.1. Нисши растения и гъби

Текстовете, съгласно горните изисквания да се представят поотделно за:

1.14.1.1. Мъхообразни

1.14.1.2. Лихенизирани гъби (лишеи)

1.14.1.2. Макромицети

1.14.2. Висши растения

Освен обобщените текстове, характеризиращи висшите растения по горните изисквания, отделно да се направи същата характеристика специално за лечебните растения съгласно Закона за лечебните растения, като се опишат естествените им находища.

В Приложение към плана да се представи пълен списък на установените видове лечебни растения.

Да се представи карта на разпространението на лечебните растения в подходящ мащаб.

1.15. ФАУНА

Да се направи проучване и анализ на фаунистичните местообитания и видове чрез:

- теренни проучвания и инвентаризация;
- съставяне на списъци по литературни източници за допълване данните;
- да се посочат отрицателно действащи фактори (вкл. и териториално, ако е необходимо) и препоръки за опазване;
- да се посочат аргументирано видовете които трябва да бъдат обект на специални мерки;
- да се дадат в Приложение списъци с установените видове. Списъкът да се представи по таксони от надвидов ранг, като видовете с консервационен статус се посочат поименно.

1.15.1. Безгръбначни животни.

1.15.2. Земноводни и влечуги

1.15.3. Птици

Освен обобщените текстове, характеризиращи фаунистичния състав по горните изисквания, отделно за видовете птици да се извърши :

- обособяване на видовете като постоянни, размножаващи се (вероятни и сигурни), мигриращи, зимуващи и случайни;
- зоогеографска характеристика на гнездящата орнитофауна;
- описание на видовете с намаляваща численост - причини;

1.15.4. Бозайници

Освен обобщените текстове, характеризиращи фаунистичния състав по горните изисквания, отделно за видовете бозайници да се извърши :

- събиране на информация чрез преки наблюдения;
- събиране на информация чрез анкетиране на заинтересовани страни;
- събиране на информация чрез косвени методики: следи, звуци, фотокапани и др.;
- проучване на терени и пещери в съседство, важни за опазване на прилепи;
- теренни проучвания на бозайниците обект на лов;

КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.16. ПОЛЗВАНЕ НА ОБЕКТА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ

1.16.1. Население и демографска характеристика

1.16.1.1. Брой население, възрастова и образователна структура, протичащите демографски процеси;

1.16.1.2. Да се направи кратка характеристика на структурата и тенденциите на трудовата заетост за селищата в района на защитената територия и общините.

1.16.1.3. Да се опишат накратко основните дейности на населението.

1.16.2. Селищна мрежа

Да се опише мрежата от населени места в прилежащите територии на резервата.

1.16.3. Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради

- вид и състояние на всички съществуващи пътни връзки в района;
- подходи към резервата и начина на осъществяване на достъп при охрана и аварийни ситуации - пожар, природни бедствия, спасителни дейности и др.

1.16.4. Туризм и рекреация

- ползва ли се резервата за посещение, с каква цел, сезон, брой и др.
- съществуващи туристически маршрути определени със Заповед на министъра на околната среда и водите и да се представят на карта в подходящ мащаб.

1.16.5. Информираност на обществеността за резервата и отношението към него

1.16.5.1. Да се установи нивото на информираност на обществеността за резервата и отношението на местното население към него на база анкети или друга информация;

1.16.5.2. Да се проучи дейността на РИОСВ и на териториалните поделения на ИАГ (ДЛС/ДГС) за резервата, други органи, организации и лица по отношение на образователни проекти и програми, производство и разпространението на информационни и рекламни материали за резервата, работа с медии и др.

1.17. НАСТОЯЩО ПОЛЗВАНЕ НА ПРИЛЕЖАЩИТЕ ТЕРИТОРИИ

Да се вземат предвид прилежащите територии вкл. и площите от бившата буферна зона-сега защитена местност "Птиците".

1.17.1. Да се опишат горскостопанските дейности и функциите на горите в прилежащите на резервата територии. Наблюдават ли се случаи на залесяване с нетипични/ инвазивни, включително чужди дървесни и храстови видове в непосредствена близост с резервата.

1.17.2. Да се опишат ловно и рибно устройствените дейности, като се посочат конкретните райони и начините на ползване.

1.17.3. Да се опишат настоящите дейности на населението: земеделие, риболов, животновъдство, промишлени производства, строителство на инфраструктурни обекти, туризъм, нарони занаяти и традиционни производства.

1.17.4. Да се опише вида, състоянието и влиянието на застроените прилежащи територии.

1.17.5. Да се опише начина на ползване на земеделските земи и други селскостопански обекти в прилежащите територии.

ПЪРВА ОЦЕНКА

1.18.ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА.

Екологичните оценки да се извършат на базата на събраната и в съответствие с представената в ПУ информация за абиотичните и биотичните елементи и социално-икономическата характеристика.

Да се направи оценка на територията по дадените по-долу критерии, като изводите се представят таблично за първа оценка:

Степени: “ниска”, “средна”, “висока”

Значение: “национално”, “европейско”, “световно”

1.18.1. Уязвимост

1.18.1.1 Установените видове и местообитания да се оценят от гледна точка на тяхната уязвимост от антропогенни и естествени процеси и въздействия (пожари и др).

1.18.1.2. Да се оцени и посочи необходимостта от мерки за премахване на фактори или намаляване на тяхното въздействие.

1.18.2. Рядкост

1.18.2.1. Да се оцени рядкостта на видовете и местообитанията в световен, европейски, национален и локален мащаб по отношение на:

- редки, реликтни и ендемични видове;
- екосистеми и биотопи;
- геоморфологични особености;
- други.

1.18.2.2. Да се оценят негативните тенденции в числеността на видове.

1.18.3. Естественост

1.18.3.1. Да се оцени степента на повлияване на екосистемите и ландшафтите от антропогенните фактори. Да се направи оценка и на влиянието на прилежащите територии върху екосистемите и биологичното разнообразие.

1.18.3.2. Да се оцени произхода (степента на естественост) на видовете и на местообитанията по отношение на: растителност, флора, фауна, като се набележат мерки срещу чужди и инвазивни видове. Наличие на коренна растителност и процент на участие в общата площ. Наличие на реликтни видове.

1.18.3.3. Да се оцени степента на естественост на ландшафта общо за ЗТ.

1.18.4. Типичност

Да се оцени значението на резервата за съхраняването на типичните за региона местообитания и видове от флората и фауната.

1.18.5. Размери

Да се направи оценка на размера на площта на резервата и на защитената местност за запазване на биологичното разнообразие и от гледна точка на постигане на устойчиво управление на териториите и видовете.

1.18.6. Биологично разнообразие

Да се направи оценка на разнообразието по приоритетни видове и местообитания и по наличие и брой на растителни съобщества, местообитания и брой видове растения и животни.

1.18.7. Стабилност и нестабилност

1.18.7.1. Да се оцени стабилността и устойчивостта на популациите и екосистемите спрямо антропогенни и други отрицателно действащи фактори.

1.18.7.2. Да се посочат конкретно приоритетни хабитати или популации на видове, за които е установено, че се намират в нестабилно състояние и причините за това.

1.18.7.3. Да се оцени необходимостта от мерки за премахване или намаляване на въздействието на фактори, водещи до нестабилност на хабитати или популации на видове.

1.19. СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

Да се оценят условията за участието на местните органи и обществеността при обсъждането и вземането на решенията, свързани с управлението на резервата. Да се даде оценка на информираността на населението.

Да се оценят в Плана оптималните форми на бъдещото управление и охрана на резервата.

1.19.1. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите

1.19.1.1. Да се оцени и необходимостта от провеждане на санитарни дейности в горите, ако са установени проблеми;

1.19.1.2. Да се оцени състоянието и необходимостта от мерки в насаждения от нетипични и чуждоземни дървесни видове, ако са установени такива.

1.19.2. Формиране на основните и на специфичните проблеми на територията

1.19.2.1. Да се формулират основните и специфичните проблеми за резервата;

1.19.2.2. Да се оценят и посочат факторите и причините, които водят пряко или косвено до възникване на констатираните проблеми от различен характер;

1.20. ПОТЕНЦИАЛНА СТОЙНОСТ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ

Да се определи потенциалната стойност на защитената територия като:

- богатство на биоразнообразие и местообитания;
- място на обекта в екологичната мрежа на България и Европа
- обект за образователни и научно-изследователски дейности;
- територия с възможности за развитие на туризъм и рекреация;

1.21. ОЦЕНКА НА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕЖИМИТЕ И ЗАДАЧИТЕ, РАЗПИСАНИ В ЧАСТИ 2, 3 И 4 НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПР „БАЛАБАНА” ОТ 2002 Г.

1.21.1. Да се извърши анализ на състоянието на предмета и целите на опазване в ПР „Балабана” в следствие на изпълнението или неизпълнението на заложените дългосрочни цели и ограничения от План 2002г;

1.21.2. Да се извърши анализ на степента на опазване и възстановяване на природи местообитания и местообитания на растителни и животински видове предмет на опазване в следствие на съществуващото зонироване и функционално предназначение на зоните;

1.21.3. Да се извърши анализ на степента на опазване и възстановяване на местообитания, растителни и животински видове предмет на опазване в следствие на реализирането или нереализирането на предвидените планове и проекти.

Ч А С Т 2: ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

2.1. ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ

2.1.1. Определяне на главните цели

На базата на констатациите и оценките в Част 1 да се формулират главните цели, към постигането на които трябва да се насочат управленските решения и конкретните дейности в резервата през следващите 10 г.

Главните цели трябва да кореспондират и пряко да са свързани с основното предназначение на ЗТ в областта на:

- опазване, поддържане или възстановяване на местообитания;
- опазване, поддържане или възстановяване на популации на видове;
- опазване, поддържане или възстановяване на горите;
- опазване на ландшафта;
- други в областта на консервацията.

2.1.2. Определяне на второстепенните цели

Да се определят целите, свързани с предназначението на резервата в други направления като:

- създаване на условия за развитие на туризма;
- създаване на условия за развитие на научни и образователни дейности;
- институционално развитие;
- други.

2.2. ОГРАНИЧЕНИЯ

Посочените в тази точка ограничения и заплахи за постигане на главните и второстепенните цели трябва да съответстват на направените по-горе констатации и оценки.

Да се систематизират тенденциите и факторите, ограничаващи възможностите за постигане на целите на Плана.

2.2.1. Тенденции от естествен характер

Да се посочат конкретно установени в резервата тенденции от естествен характер, влияещи върху постигането на някои от поставените главни или второстепенни цели:

- абиотични- климатични, почвени, хидрологични, бедствия (пожари, каламитети) и др.
- биотични – сукцесии, междувидова конкуренция, изолация и др.

2.2.2. Тенденции от антропогенен характер

Да се посочат конкретно установени в резервата и прилежащите територии тенденции от антропогенен характер, ограничаващи постигането на някои от главните или второстепенните цели: браконьерство, горско стопанство, замърсяване, шум, ерозия, лов, риболов и ползване на ресурси – билки, паша и др.

2.2.3. Други ограничения и тенденции

Да се посочат конкретно установени ограничителни фактори, които влияят негативно върху поставените цели, като напр. предвиждания на регионални планове и програми, финансова обезпеченост и др.

ВТОРА ОЦЕНКА

2.3. ЕФЕКТ НА ОГРАНИЧЕНИЯТА ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ЦЕЛИ.

Да се оцени ефекта на ограниченията върху главните и второстепенните цели съобразно:

- тяхната значимост-незначително, средно, значително;
- техният обхват-потенциално, локално, повсеместно;
- честота-рядко, периодично, постоянно
- мерки за преодоляване;

2.4. ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ:

Да се определи потенциала на територията по отношение консервация на хабитати и видове при установен модел и режим на ниво на подпочвени води и заливане.

Да се определи потенциала на резерватната територия за развитие на научни и образователни дейности.

ЧАСТ 3: НОРМИ, РЕЖИМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

В тази част се определят режимите за дейностите и свързаните с тях норми, условия и препоръки, като всички решения трябва:

- да произтичат обосновано и логически от аналитичната информация и оценките, представени в Част 1;
- да осигуряват или водят до постигане на целите, преодоляване или ограничаване въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2;
- да допускат известни възможности за гъвкавост при взимане на управленски решения, в случай на евентуални или очаквани промени в обстоятелствата, напр. при бедствия;
- да не влизат в конфликт с нормативно определени режими или други изисквания.

3.1. ЗОНИРАНЕ И ФУНКЦИОНАЛНО ПРАДНАЗНАЧЕНИЕ НА ЗОНИТЕ.

Да се определи териториалното разположение на зони съобразно спецификата и целите на резервата.

Да се приложи карта на функционалното зониране.

3.2. РЕЖИМИ И НОРМИ

3.2.1. Общовалидни за цялата територия на резервата.

Да се посочат и/или конкретизират:

- режимът на резервата, определен в ЗЗТ – да се напише „съгласно ЗЗТ”;
- режимът, определен с други нормативни документи, ако има такива;
- условия, свързани с разрешителни или съгласувателни режими за осъществяване на дейности, произтичащи от ЗЗТ, които се въвеждат с този план.

3.2.2. Валидни за зоните определени по точка 3.1.

Да се посочат режимите и нормите за всяка една зона по т.3.1 във връзка с развитието на рекреацията и туризма, опазване на културното наследство, провеждане на обучения, научни изследвания и мониторинг и други такива, свързани със спецификата на резервата;

3.2.3. Други режими и норми

Допълнителни режими, норми, условия или препоръки, по преценка на изпълнителите, напр. свързани с:

- общ капацитет на туристическо натоварване;
- ограничаване достъпа на посетители до отделни обекти и територии;
- упражняване на туристически услуги;
- безопасността на посетителите;
- противопожарни мерки;
- нагледната информационна система в ПР, вкл. реклама и др;
- други.

ЧАСТ 4: ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

4.1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ

Да се степенуват по приоритет основните направления на работа за 10 годишния период на действие на Плана;

Критерийте за определяне да произтичат от:

- национални и международни документи, планове и стратегии;
- екологична и социално-икономическа оценка;
- приоритетите и нуждите на местните общности;

4.2. ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Да се опишат програмите, които ще се изпълняват в рамките на действие на плана, в следните направления:

- опазване и поддържане на биоразнообразието – местообитания и видове;
- дейности в горите;
- научни изследвания и мониторинг;
- развитие на туризъм при подходящи условия, вкл. безопасност на посетителите;
- връзки с обществеността и образование;
- институционално развитие.

Всяка програма да обхваща едно направление и да съдържа набор от проекти, описани в последователност за осъществяване на целите.

За всеки от изброените в програмите проект да се даде кратка анотация, съдържаща: наименование, цел, обект на прилагане, метод, очакван резултат, срок за изпълнение.

4.3. ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ

Описват се конкретни практически и организационни задачи с отговорности и срокове, както и такива, които не могат да се формализират в проекти или дейности към програмите, напр. свързани с:

- пожарна безопасност, обявяване на противопожарен сезон, противопожарни планове и др.;
- разработване на графици за организиране възлагането на дейностите по работния план;
- периодични проверки или мониторинг на обекти;

- планиране и отчитане на дейностите на различните нива в РИОСВ и в регионалните структура на ИАГ (ДЛС/ДГС);
- организационни, процедурни и оперативни връзки на РИОСВ с МОСВ (НСЗП) и на регионалните структура на ИАГ (ДЛС/ДГС) с РДГ и ИАГ;
- търсене на допълнителни източници на финансиране;
- поддържане на регулярни връзки с местни органи, организации и медии.
- други.

4.5. РАБОТЕН ПЛАН

- 4.5.1. Да се изготви работен план в който да бъдат представени конкретните мероприятия свързани с постигането на целите на управлението;
- 4.5.2. Работния план да се обособи в отделен свитък;
- 4.5.3 Конкретните мероприятия да бъдат описани по място (под отдел, част от под отдел, хабитат и т.н), вид интензивност повтаряемост и т.н.
- 4.5.4. В случай че е необходимо изграждането на инженерни и други съоръжения същите да бъдат представени като идейни проекти;
- 4.5.5. Проектите задачите или етапите от тях предвидени за изпълнение през първата година да се остойността
- 4.5.6. Да се представи карта на предвидените мероприятия;

ЧАСТ 5: ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ

5.1. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Да се предвиди преглед на актуалността на поставените цели на управление на резервата и необходимост от корекции на петата година от влизане в сила на Плана, както и за проверка доколко планираните и осъществени проекти и задачи ефективно водят до постигането на целите.

Да се предложи схема за извършване на прегледа, включваща участници и критерии.

5.2. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАДАЧИТЕ

Да се разработи схема за текущ годишен преглед, оценка и отчет на изпълнението на задачите, дейностите и проектите.

Да се определят задълженията на участниците в този преглед на различни нива.

ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Библиография.
2. Списъци, таблици др.
3. Инвентаризация на горите.
4. Картен материал.

Да се представят тематични карти на защитената територия с граници в мащаб 1:10000 или 1:5000, като в зависимост от съдържанието си, същите трябва да съдържат и следната допълнителна информация:

- Местоположение и граници на защитената територия
- Фондова и административна принадлежност

- Релеф
- Геология
- Почви
- Опорен план
- Зониране
- Приоритетни за консервацията хабитати
- Представителни хабитати и находища на приоритетни растителни видове
- Местообитания на консервационно значими животински видове и групи
- Територии с комплексно значение за опазване на приоритетни елементи от биоразнообразието
- Туристически пътеки обявени със заповед на министъра на ОСВ

5. Цифров модел на територията.

Графичните данни се предават в стандартен Shape формат (координатни системи 1970г в съответната зона и WGS 84, зона 35 север), като атрибутивната информация към него да бъде организирана в Personal Geodatabase.

- Слой „Гори” от тип „полигон”, който включват всички отдели и подотдели от гороразделителните планове с данни за възрастта и дървесния вид.
- Слой „Релеф” от тип „линия” за хоризонталите със сечение 10 м, като в атрибутивния файл се въведат съответните коти.
- Слой „Пътна мрежа” от тип „линия”.
- Слой „Административни граници” от тип „полигон” включващ данни за близко разположените населени места.
- Слоеове за хидрогравската мрежа от тип:
  - „линия” за речната мрежа;
  - „полигон” за езера, блата и мочури;
- Слой „Почви” от тип „полигон” с информация за видовете почви.
- Слоеове за местообитанията от тип:
  - „полигон” с информация за типовете природни местообитания;
  - „полигон” и/или „точка” с информация за застрашени, редки, реликтни и ендемични видове растения и животни;
- Слой „Зони” от тип „полигон” с данни за зоните по т.3.1 и тяхното предназначение.
- Други слоеве по преценка на Изпълнителя.

Изпълнителя представя и документ, съдържащ пълното описание на структурата и съдържанието на графичната, атрибутивна база данни и тематичните карти.

В процеса на изработване на Плана, Изпълнителят да осигури условия за активно участие на заинтересованите институции /Общинска и Областна администрация, РИОСВ, РДГ, ДГС/, общественост и НПО.

Да се организира обществено обсъждане на проекта за План за управление на поддържан резерват „Балабана”. Обсъждането да се организира и проведе от Изпълнителя по реда на Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии. В Приложение да се даде Протокол от обсъждането заедно с внесените писмени становища и бележки.

Проекта на Плана за управление на поддържан резерват „Балабана” да бъде представен в РИОСВ – Стара Загора в три екземпляра на хартиен и магнитен носител, в срок до 14 месеца от датата на сключване на договора с Изпълнителя.